

chirurgia II

urazy i opatrywanie ran

Jest pan/pani studentem/studentką medycyny na praktyce na oddziale chirurgicznym.
W tej jednostce może pan/pani zapoznać się z sytuacją lekarza specjalisty chirurga.
Powinien pan/powinna pani:

- 1 poznać słownictwo związane z urazami i opatrywaniem ran;
- 2 zapoznać się z postępowaniem lekarza w ambulatorium chirurgicznym;
- 3 zapoznać się ze sposobami wyrażania prośby o konsultację ustną i pisemną.

Po tych ćwiczeniach można, wchodząc w rolę lekarza:

- 4 wypisywać skierowania do specjalistów;
- 5 prosić o konsultację w czasie rozmowy telefonicznej.
- 6 W tych ćwiczeniach można powtórzyć słownictwo związane z urazami i opatrywaniem ran oraz sprawdzić umiejętność rozumienia tekstu słuchanego i pisanego.

7 chirurgia II – urazy i opatrywanie ran

Ćwiczenie 1 W tym ćwiczeniu można poznać słownictwo związane z urazami i opatrywaniem ran.

Chirurgia urazowa (traumatologia) jest dziedziną medycyny zajmującą się leczeniem operacyjnym kości, stawów, więzadeł, a pośrednio także mięśni i ścięgien dotkniętych **urazami**. **Rana** to przerwanie ciągłości powłok zewnętrznych organizmu (skóry, błon śluzowych, spojówek) na skutek **urazu mechanicznego, termicznego lub chemicznego**. **Rany** dzieli się, ze względu na przyczyny zranienia i charakterystyczne cechy, na kilka rodzajów. Do najczęstszych **urazów** kończyn zaliczamy **skręcenie** stawu, **stłuczenie** tkanek miękkich, **złamanie** kości, **naciągnięcie** i **naderwanie** mięśni i ścięgien oraz, najrzadsze, **zwichnięcie**. **Oparzenie** to uraz tkanek spowodowany działaniem wysokiej temperatury, płynów żrących oraz prądu elektrycznego lub wylądowania atmosferycznego.

Słownictwo opisujące rodzaje urazów:

1. uraz stłuczenie	krwiał obrzęk opuchlizna siniec/siniak guz zranienie skałeczenie otarcie	2. rany	cięte płatowe rąbane tłuczone szarpane kątane miażdżone postrzałowe klute	3. rany	drażące ≠ powierzchniowe jałowe ≠ zakażone (ropa)
5. goić się gojenie się	rany strup blizna	6. złamanie	otwarte ≠ zamknięte z przemieszczeniem ≠ bez przemieszczenia kości ramiennej	4. krwawić, krwawienie, krwotok, skrzep, zakrzep	
7. zwichnięcie skręcenie	stawu skokowego	8. oparzenie odmrożenie	pierwszego drugiego trzeciego	stopnia	
9. odleżyna owrzodzenie		10. leczenie	operacyjne ≠ zachowawcze	11. nastawienie złamania nastawić kończynę/staw	
12. unieruchomienie kończyny unieruchomić kończynę/staw		13. nacięcie ropnia naciąć ropień		14. rozcięcie wycięcie zszycie sączkowanie opatrzenie opracowanie chirurgiczne	rany
15. zdezynfekować opatrzyć	ranę				

16. szew { ciągły ≠ pojedynczy
pierwotny ≠ wtórny
skórny
naczyniowy } nici

17. opatrunek { gipsowy
elastyczny
uciskowy
jałowy } gips

18. { opatrunek
założyć
usunąć } szwy
sączek
gips

19. środki opatrunkowe { bandaż
gaza/gazik
wata/hwacik
lignina
plaster }

20. okład, kompres
opaska gipsowa
szyna
temblak { nosić rękę
na temblaku }

21. pęseta { anatomiczna imadło
chirurgiczna skalpel } nożyce, nożyczki
kleszczyki naczyniowe

Ćwiczenie

1a

Proszę uzupełnić diagnozę lekarza i wybrać odpowiednie określenie z ramki.

złamanie otwarte kości przedramienia • złamanie kości podudzia • skręcenie • zwichnięcie
stłuczenie • oparzenie drugiego stopnia • rana zakażona • rana kłusana • rana szarpana

0. **Sanitariusz:** Noga jest spuchnięta, bardzo boli i pacjent nie może na niej stanąć.

Lekarz: To wygląda na złamanie kości podudzia.

1. **S:** Skóra jest mocno czerwona, z pęcherzykami.

L: To wygląda na

2. **S:** To miejsce jest nabrzmiałe, bolesne, z widocznym krwiakiem.

L: To wygląda na

3. **S:** Ta noga jest w kostce bardzo bolesna, występuje obrzęk.

L: To może być..... stawu skokowego.

4. **S:** Pacjent nie może ruszać ręką i widoczne jest przemieszczenie stawu barkowego.

L: To musi być

5. **S:** W tym zranieniu widoczne są wyraźne ślady zębów.

L: To wygląda na

6. **S:** Brzegi tego zranienia są bardzo nierówne.

L: To wygląda na

7. **S:** Przedramię bolesne, zniekształcone. Na powierzchni zewnętrznej przedramienia rana, w której obecne są odłamki kości.

L: To musi być

8. **S:** Skóra kolana zdarta, kolano krwawiące, widoczne liczne grudki ziemi.

L: To wygląda na

7 chirurgia II – urazy i opatrywanie ran

Ćwiczenie 1b

Korzystając z wyrażeń podanych w ramce, proszę napisać, jaką decyzję podjął lekarz po obejrzeniu pacjenta.

*zdezynfekować i założyć opatrunek z jałowej gazy • naciąć i założyć sączek
nastawić i unieruchomić • założyć szwy • leczyć operacyjnie • zrobić okład
zrobić zdjęcie rentgenowskie • założenie opatrunku uciskowego*

0. **Lekarz:** To rozcięcie jest dość rozległe.

Trzeba będzie **założyć szwy**.

1. **L:** To jest złamanie otwarte z przemieszczeniem kości.

Musimy je

2. **L:** Nie ma pewności, czy to jest tylko zwichnięcie, czy też złamanie.

Musimy

3. **L:** Zdjęcie wyraźnie pokazuje, że jest to zwichnięcie stawu skokowego.

Trzeba będzie i ten staw.

4. **L:** Ta rana się nie goi i ciągle tworzy się ropa.

Musimy i

5. **L:** Tak duże krwawienie wskazuje na uszkodzenie większego naczynia.

Konieczne jest

6. **L:** To jest tylko powierzchowne skaleczenie.

Wystarczy tylko i

7. **L:** Ta kończyna nie jest złamana. To tylko stłuczenie.

Należy z kwaśnej wody.

Ćwiczenie 1c

Proszę dopasować definicje do podanych terminów.

0	rana	a	Wylew krwi w pełnym jej składzie poza światło naczynia krwionośnego lub poza serce wskutek przerwania ciągłości ścian.
1	otarcia	b	W okolicy uszkodzonej kości uszkodzona jest także skóra.
2	krwotok	c	Przemieszczenie przylegających do siebie powierzchni stawowych. Może towarzyszyć mu uszkodzenie torebki stawowej.
3	oparzenie	d	Przerwanie ciągłości powłok zewnętrznych organizmu na skutek urazu mechanicznego, termicznego lub chemicznego.
4	odmrożenie	e	Uszkodzenie struktur okołostawowych (więzadeł, torebki stawowej itp.). Nie towarzyszy mu uszkodzenie kości.
5	złamanie	f	Powstają przy stycznym działaniu na skórę przedmiotu o szorstkiej powierzchni.
6	złamanie zamknięte	g	Przerwanie ciągłości kości.
7	złamanie otwarte	h	Uraz tkanek spowodowany działaniem wysokiej temperatury, płynów żrących oraz prądu elektrycznego lub wyładowania atmosferycznego.
8	skręcenie	i	Miejscowa zmiana powstająca w tkankach na skutek wpływu na nie zimna.
9	zwichnięcie	j	Nie ma przerwania ciągłości skóry w okolicy uszkodzonej kości.

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
d									

Ćwiczenie 2

W tym ćwiczeniu można zapoznać się z postępowaniem lekarza w ambulatorium chirurgicznym.

AMBULATORIUM CHIRURGICZNE

Chirurg przyjmuje dziecko w ambulatorium chirurgicznym.

- Dzień dobry. Cóż to się stało dziecku w rękę?
- Dzień dobry, panie doktorze. Pies go ugryzł. Bawił się z dziećmi przed blokiem i zaatakował go jakiś wilczur.
- Proszę pokazać... O, dość paskudnie cię chwycił. Jak masz na imię? Krzys? No to Krzysiu, będziemy musieli tę rękę naprawić*. Proszę mamy*, założymy tu parę szwów i na ten czas mama sobie wyjdzie na korytarz. A my przejdziemy do gabinetu zabiegowego.

Lekarz chirurg przeprowadza zabieg zaopatrywania rany.

- Siostrze, proszę podać jałowe rękawiczki. Umyjemy tę brudną rękę. Benzyna. Spirytus. A teraz proszę mi nabrać lignokainę. zrobimy teraz taki mały zastrzyk, żeby rękę nie bolała. Dobrze, teraz odwróć główkę, Krzysiu, bo nic ciekawego do oglądania już się nie będzie tu działo. Poproszę jałowe nożyczki. Ma pani już igłę? Dziękuję, jeden szew. Drugi... Trzeci... I już ostatni... Koniec. Bardzo bolało? No widzisz. Teraz poproszę jałowy gazik. I siostra zaraz zrobi piękny opatrunk. Proszę unieruchomić ten palec. Może być na szpatułce.

Lekarz chirurg po zabiegu udziela matce dziecka informacji.

- Możesz teraz powiedzieć mamie, że byłeś dość grzeczny. Opatrunku proszę nie moczyć, a jutro zgłosi się pani z Krzysiem do chirurga w rejonie*, do zmiany opatrunku. Założyłem mu cztery szwy, za tydzień pewnie chirurg je usunie. Krzys musi przez ten czas trzymać rękę uniesioną, najlepiej niech mu pani zrobi temblak z bandaża lub nawet ze zwykłego szalika. Proszę mi jeszcze powiedzieć, kiedy Krzys był szczepiony przeciw tężcowi?
- Niedawno, przed miesiącem, bo od września ma iść do szkoły.
- Dobrze, czyli nie musimy się teraz szczepić. Zostaje jeszcze problem wścieklizny. Co to był za pies, czy pani go zna?
- Z widzenia tak. Widziałam go ze dwa razy na naszym osiedlu.
- Dam pani karteczkę ze skierowaniem na oddział zakaźny, oni konsultują wszystkie osoby pogryzione przez psy i tam już będą się zastanawiać, czy szczepić przeciw wściekliznie, czy nie.

ODDZIAŁ CHIRURGII DZIECIĘCEJ

Chirurg prosi o konsultację pediatriczną.

- Słucham, pediatria, dyżurka lekarska.
- Dzień dobry, pani doktor. Chciałem prosić o konsultację pediatriczną u nas na chirurgii. Przyjęliśmy wczoraj do planowanego zabiegu przepukliny sześciomiesięczne niemowlę, które dziś rano nam zagrączkowało i trochę kaszle. Boję się, że zabieg nam może spaść*, bo on jest rozpisany na jutro. Czy mogłaby pani teraz do nas podejść?
- Dobrze, będę do pół godziny. I świetnie się składa, że pan zadzwonił, bo nasz oddział ma też prośbę do chirurgów. Przed paroma dniami przyjęliśmy dość ciężkie* dziecko, wysoko gorączkujące, z wysokimi wskaźnikami zapalnymi, prawdopodobnie z sepsą. Leczymy szeroko antybiotykami, ale dziś wystąpił obrzęk i bolesność lewego kolana. Chcielibyśmy, żeby ktoś od państwa to obejrzał. Może nawet trzeba będzie to nakłuć.
- Jasne, do pół godziny ktoś podejdzie, pani doktor wie, że nigdy nie odmawiamy współpracy.

SZPITALNY ODDZIAŁ RATUNKOWY (SOR)

Pacjent, lat 47, zgłosił się do szpitalnego oddziału ratunkowego z powodu złamania głowy kości ramiennej w obrębie stawu barkowego prawego. RTG stawu barkowego wykazało rozczłonowanie głowy kości ramiennej na 3 fragmenty, nieznacznie przemieszczone. Zdecydowano o próbie leczenia zachowawczego – założono stabilizującą kamizelkę. Zlecono kontrolne RTG za 2 dni.

– Panie doktorze, przyszedłem dziś z samego rana, bo wczoraj na nartach upadłem na nartostradzie i tak jakoś uderzyłem się w prawe ramię, że w ogóle nie mogłem ruszać ręką. Jakoś zjechałem do samochodu, ale nart na dach to już nie mogłem wsadzić i do domu przywiózł mnie kolega. Zażyłem jakieś leki przeciwbólowe, ale ciągle mnie ten bark boli i nie mogę podnieść ręki. A tak poza tym, to chyba ta ręka jest spuchnięta.

– Proszę zdjąć koszulę i niech pan pokaże ... No tak, widać i obrzęk i krwiak. Może pan unieść to ramię?

– No właśnie, nie bardzo.

– Dobrze. Pójdzie pan teraz z tym skierowaniem do rentgena. Zrobią tam panu zdjęcie i wróci pan z nim do mnie.

– No tak, jest złamanie. O, proszę spojrzeć, to jest głowa kości ramiennej i ten jej kawałek – guzek większy – uległ rozkawałkowaniu na trzy części. Ale nie są one za bardzo przemieszczane i spróbujemy leczenia zachowawczego. Założymy teraz unieruchomienie – taką specjalną kamizelkę na rzepy. O tak. Widzi pan, może pan teraz ruszać tylko palcami ręki, a tego na razie nie radzę robić. Zgłosi się pan do kontroli za trzy dni i zrobimy kontrolny rentgen. Jeżeli będzie w porządku, to myślę, że obejdzie się bez operacji.

– A długo będę musiał w tym chodzić?

– Nie tylko chodzić, ale też siedzieć i spać. Pewnie jakieś sześć tygodni. Ale lepiej by było uniknąć operacji. Staw barkowy jest dość niewdzięczny, jeśli chodzi o leczenie operacyjne. A teraz wypiszę panu recepty na leki przeciwbólowe oraz takie podskórne zastrzyki, które będzie pan mógł sobie nawet sam zrobić, bo się je podaje tak, jak insulinę. To w ramach profilaktyki zakrzepowej. Jak pan wykupi w aptece i tutaj wróci, to siostra zrobi pierwszy zastrzyk i wszystko wytłumaczy.

Ćwiczenie 2a

Proszę odpowiedzieć na pytania.

Co ma na myśli lekarz, mówiąc do Krzysia: „będziemy musieli tę rękę naprawić”?

.....

O czym mówi lekarz: „Zrobimy taki mały zastrzyk”?

.....

Co to znaczy „unieruchomić palec”?

.....

Dlaczego matka może zrobić temblak z szalika?

.....

Dlaczego lekarz daje skierowanie do oddziału zakaźnego?

.....

Co ma na myśli lekarz, mówiąc że „zabieg może nam spaść”?

.....

Co znaczy, że zabieg jest rozpisany na jutro?

.....

O czym mówi lekarz: „przyjeliśmy dość ciężkie dziecko”?

.....

Ćwiczenie 2b

Po wysłuchaniu dialogów w ambulatorium chirurgicznym, proszę uzupełnić luki:

Na tę ranę musimy założyć parę⁰ *szwów*.

Siostrzo, będą mi potrzebne¹ rękawiczki.

A teraz proszę jałowy² i siostra może zrobić³.

Za tydzień chirurg będzie mógł⁴ szwy.

Kiedy Krzys był⁵ przeciw⁶?

Ponieważ został⁷ przez psa, zostaje jeszcze problem⁸.

Przyjeliśmy dziecko⁹.

Dziś wystąpił¹⁰ i bolesność lewego kolana.

Może nawet trzeba będzie to¹¹.

Ćwiczenie 2c

Po wysłuchaniu rozmowy pacjenta z lekarzem w szpitalnym oddziale ratunkowym (SOR), proszę odpowiedzieć na następujące pytania.

1. Z jakiego powodu pacjent zgłosił się do SOR-u?

.....

2. Jakie objawy można było zaobserwować u pacjenta?

.....

3. Co można było zobaczyć na zdjęciu RTG tego pacjenta?

.....

4. Jakie leczenie zastosowano?

.....

5. Jakie leki zapisał lekarz pacjentowi?

.....

.....

.....

7 chirurgia II – urazy i opatrywanie ran

Ćwiczenie 3

W tym ćwiczeniu można zapoznać się ze sposobami wyrażania prośby o ustną i pisemną konsultację medyczną.

PROŚBA O KONSULTACJĘ

Chciałabym prosić
Czy mogłabym prosić
Proszę (uprzejmie)
Mamy prośbę

o konsultację

pediatryczną.
ginekologiczną.
okulistyczną.
neurologiczną.
internistyczną.

Kierujemy
Przesyłamy

pacjenta na konsultację
chirurgiczną.

Czy

mógłby pan
mogłaby pani

doktor

skonsultować naszą pacjentkę

internistycznie.
przed operacją.
neurologicznie.

Czy

zechciałby pan
zechciałaby pani

doktor

skonsultować naszą pacjentkę

podejrzewamy żółtaczkę zakaźną.

Prośby pisemne

Proszę (uprzejmie) o udzielenie konsultacji ginekologicznej.

Zwracam się z prośbą o udzielenie konsultacji neurologicznej.

KONSULTACJA – skierowanie pisemne

Wzór:

SKIEROWANIE
Do okulisty
Proszę o zbadanie dna oka chorego Jana Łaskowskiego, l. 52. Dgn: Nadciśnienie tętnicze.

Ćwiczenie 3a

Proszę uzupełnić luki w skierowaniu lekarskim, korzystając z wyrazów w ramce.

odchyleń, prawidłowego, fizykalnym, okulisty, wywiadzie, oddział, zbadanie, chorej

Do⁰ okulisty.....⁰.

Proszę o¹ dna oka i pola widzenia² Anny Młynarskiej, l. 19.

Rozpoznanie: Stan po utracie przytomności. Bóle głowy do diagnostyki. W³

bóle głowy od 3 miesięcy. Przyjęta na⁴ po kilkuminutowej utracie przytomności.

W badaniu⁵ bez⁶ od stanu⁷.

Ćwiczenie 4

W tym zadaniu można, wchodząc w rolę lekarza, wypisać skierowania.

Ćwiczenie 4a

Proszę napisać skierowanie do oddziału zakaźnego, które lekarz mógł wręczyć matce chłopca pogryzionego przez psa.

S K I E R O W A N I E	
Kraków, dn.	
Oddział Zakaźny	
Proszę o	
.....	
.....	
.....	
.....	

Ćwiczenie 5

W tym zadaniu można, wchodząc w rolę lekarza, poprosić o konsultację w czasie rozmowy telefonicznej.

Ćwiczenie 5a

Proszę razem z kolegą/koleżanką przeprowadzić rozmowę telefoniczną dwojga lekarzy.

*bada się • wyglądać na • per rectum • lekarz dyżurny • oddziału dziecięcego
ostry dyżur • ocenę chirurgiczną • ambulatorium • wywiad*

- Słucham,⁰ lekarz dyżurny chirurgii dziecięcej.
- Dzień dobry pani doktor. Jestem lekarzem dyżurnym¹. Skierowano do mnie dzisiaj półtoraroczne dziecko z biegunką.² jest krótki, jednodniowy – od rana cztery stolce biegunkowe, w ostatnim krew i śluz. Dwie godziny temu wymiotował. Brzuch³ trudno, bo mały jest bardzo niespokojny, ale wydaje się, że nad prawym talerzem biodrowym nie jest całkiem „wolny”. Nie chcę go wysyłać niepotrzebnie na⁴, bo dziś jest akurat na drugim końcu miasta i stąd moja prośba do pani doktor o⁵ tego dziecka.
- Dobrze, pani doktor, proszę go podesłać do naszego⁶, ja zaraz tam zejdę. A czy pani doktor badała go⁷?
- Tak, i otrzymałam tylko niewielką ilość śluzu podbarwionego krwią.
- No, to może⁸ wgłębienie, ale jeżeli pani doktor ma jeszcze wątpliwości, to ja oczywiście zaraz go obejrzę. I zaraz potem zadzwonię do pani, tylko proszę mi powiedzieć na jaki numer telefonować?

Ćwiczenie 5b

Proszę razem z kolegą/ koleżanką zastanowić się, kto zostanie poproszony o konsultację w przypadkach opisanych poniżej, a następnie przeprowadzić rozmowy telefoniczne.

Przypadek I

W czasie ostrego dyżuru przywieziono z wypadku pacjenta z rozległym urazem głowy.

Zmiażdżona część trzewioczaszki. Spod obrzęku źle widoczna gałka oczna.

Kogo wezwie chirurg?

.....

.....

Przypadek II

Dziecko leczone w oddziale pediatrycznym z powodu biegunki. W trakcie badania lekarz pediatra zauważył na skórze nietypową wysypkę rumieniowo-plamistą.

Kogo pediatra poprosi na konsultację?

.....

.....

Przypadek III

Niemowlę leczone z powodu posocznicy gronkowcowej. Wystąpił ból stawu skokowego lewego, jego znaczny obrzęk i ocieplenie.

Kogo wezwie pediatra?

.....

.....

Przypadek IV

Do szpitalnego oddziału ratunkowego przywieziono ciężarną kobietę z wypadku komunikacyjnego, po urazie brzucha. Pacjentka jest we wstrząsie.

Kogo wezwie chirurg?

.....

.....

Przypadek V

Lekarz ambulatorium chirurgicznego zaopatrzył ranę kłusana ręki dziesięcioletniego dziecka pokąsanego przez wiewiórkę.

Do kogo dziecko zostanie skierowane do ustalenia dalszego leczenia?

.....

.....

Ćwiczenie 6

W tych ćwiczeniach można powtórzyć słownictwo związane z urazami i opatrywaniem ran oraz sprawdzić umiejętność rozumienia tekstu słuchanego i pisanego.

Ćwiczenie 6a

Proszę odpowiedzieć na następujące pytania.

1. Co to jest rana?

.....

2. Co to jest chirurgia urazowa?

.....

3. Co to jest rana otwarta i rana zamknięta?

.....

4. Jakie są rodzaje ran?

.....

5. Co to jest krwotok?

.....

6. Co to jest złamanie i jakie wyróżniamy rodzaje złamań?

.....

7. Co to jest zwichnięcie?

.....

8. Co to jest skręcenie?

.....

9. Co to jest oparzenie?

.....

10. Co to jest odmrożenie?

.....

Ćwiczenie 6b

Po wysłuchaniu dialogów z ambulatorium chirurgicznego, proszę uzupełnić luki w tekście.

AMBULATORIUM CHIRURGICZNE

- Dzień dobry. Cóż to się stało dziecku w rękę?
- Dzień dobry, panie doktorze. Pies go⁰ *ugryzł*. Bawił się z dziećmi przed blokiem i zaatakował go jakiś wilczur.
- Proszę pokazać... O, dość paskudnie cię chwycił. Jak masz na imię? Krzys?
- No to Krzysiu, będziemy musieli tę rękę naprawić*. Proszę mamy*, założymy tu parę¹ i na ten czas mama sobie wyjdzie na korytarz. A my przejdziemy do gabinetu².
- Siostró, proszę podać³ rękawiczki. Umyjemy tę brudną rękę. Benzyna. Spirytus. A teraz proszę mi nabrać lignokainę. Zrobimy teraz taki mały⁴, żeby ręką nie bolała. Dobrze, teraz odwróć główkę, Krzysiu, bo nic ciekawego do oglądania już się nie będzie tu działo. Poproszę jałowe nożyczki. Ma pani już igłę? Dziękuję, jeden szew. Drugi... Trzeci... I już ostatni... Koniec. Bardzo bolało? No widzisz. Teraz poproszę jałowy⁵. I siostra zaraz zrobi piękny⁶ Proszę unieruchomić ten palec. Może być na⁷.
- No możesz teraz powiedzieć mamie, że byłeś dość grzeczny. Opatrunku proszę nie moczyć, a jutro zgłosi się pani z Krzysiem do chirurga w rejonie*, do zmiany opatrunku. Są tam cztery szwy, za tydzień pewnie chirurg je usunie. Krzys musi przez ten czas trzymać rękę uniesioną, najlepiej niech mu pani robi⁸ z bandaża lub nawet ze zwykłego szalika. Proszę mi jeszcze powiedzieć, kiedy Krzys był szczepiony przeciw⁹?
- Niedawno, przed miesiącem, bo od września ma iść do szkoły.
- Dobrze, czyli nie musimy się teraz szczepić. Zostaje jeszcze problem¹⁰. Co to był za pies, czy pani go zna?
- Z widzenia tak. Widziałam go ze dwa razy na naszym osiedlu.
- Dam pani karteczkę ze skierowaniem na oddział zakaźny, oni konsultują wszystkie osoby¹¹ przez psy i tam już będą się zastanawiać, czy szczepić przeciw wściekliźnie, czy nie.

Ćwiczenie 6c

Proszę przeczytać tekst i uzupełnić luki wyrazami z ramki.

*opatrunkiem • martwicy • urazu • ciągłości • bliznowatą • zabarwieniu
tłuczona • brzegi • procesów • skrzep • naskórka • pierwotnego • zakażenia
blizna • krwionośnych • skleją się • uszkodzeniom • zmiażdżenia • gojenia
szarpane • powierzchowna*

Rana

Rana to uszkodzenie⁰ *ciągłości* skóry, a często również głębszych tkanek lub narządów na skutek¹ mechanicznego. Istnieją pewne rodzaje ran, które powstają w wyniku innych² chorobowych, np. owrzodzenie żyłkowe, owrzodzenie troficzne (odleżyna), owrzodzenie neuropatyczne czy też rana powstała w wyniku niedokrwienia lub³ tkanek. W zależności od sposobu działania tej siły i mechanizmu jej działania rozróżnia się rany cięte, klute, postrzałowe, tłuczone, szarpane i kłusane. Często⁴ skóry i naskórka towarzyszą uszkodzenia tkanek głębiej położonych, uszkodzenie powięzi, mięśni, naczyń⁵, nerwów, ścięgien, kości, stawów czy też uszkodzenie przydatków skóry, takich jak paznokcie. Obecność tych dodatkowych uszkodzeń ma istotne znaczenie dla procesu⁶ rany. Uraz o niedużej sile może nie uszkodzić wszystkich warstw skóry, tylko jej części powierzchowne. Mówimy wówczas o otarciu⁷.

Najczęściej rana powstaje w wyniku działania ostrego przedmiotu – noża, ostrza – wtedy rana ma równe⁸. Jeżeli nie dojdzie do poważniejszej infekcji to⁹ rana cięta jest tym typem rany, który goi się najlepiej. Dzieje się tak dlatego, ponieważ tkanki sąsiadujące z raną nie są uszkodzone.

Rana¹⁰ powstaje w wyniku działania tępego przedmiotu. Oprócz przzerwania ciągłości skóry dochodzi do¹¹ tkanek przyległych do rany. Zmiażdżone tkanki ulegają¹², martwe tkanki muszą zostać wchłonięte w wypełnione tkanką¹³. Proces gojenia takiej rany jest długi i zagrożony infekcją. Rany¹⁴ również goją się gorzej z podobnych powodów. Proces gojenia rany rozpoczyna się bezpośrednio po jej powstaniu. Rana może goić się przez rychłozrost. Po prostu brzegi rany¹⁵, odtwarza się ciągłość skóry, powstaje¹⁶.

Gojenie przez ziarninowanie jest dłuższym procesem i ma miejsce wtedy, gdy z różnych powodów nie doszło do¹⁷ zamknięcia rany. W dnie rany powstaje ziarnina z wrastających naczyń krwionośnych. Ziarnina jest podłożem do regeneracji powierzchownych warstw skóry i naskórka, który narasta z brzegów rany na ziarninę. Takie gojenie rany wymaga starannej pielęgnacji i częstych zmian opatrunków. Blizna wtedy powstała jest duża i widoczna. Niekiedy pojawiają się zmiany w¹⁸ skóry. Gojenie pod strupem zdarza się wtedy, gdy początkowy¹⁹ ulegnie wyschnięciu, tworząc strup będący naturalnym biologicznym²⁰, zaś ziarninowanie i regeneracja naskórka odbywa się pod nim. Są również odrębnie klasyfikowane rodzaje zaburzenia ciągłości powłok ciała: oparzenie, odmrożenie, odleżyna, owrzodzenie.